MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF JOSEPH AZZOPARDI

Seduta ta' l-14 ta' Dicembru, 2011

Citazzjoni Numru. 499/2010

Ines Calleja

-vs-

Awtorita' għat-Trasport f'Malta

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fl-14 ta' Mejju 2011 li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet:

Illi hija għandha l-pussess ta' porzjoni art ta' kejl superfiċjali ta' ċirka erbat elef u ħames mitt metru kwadru (4,500m^2) liema art tinsab fil-limiti taż-Żurrieq u tikkonfina mill-Majjistral ma' Valletta Road, mill-Grigal ma' Triq Dun Ġużepp Barbara li tagħti għal Ħal Kirkop u mill-Lbiċ ma' proprjeta' ta' terzi, liema proprjeta' hija ndikata bl-ittri A, B, C u D fuq il-pjanta u *aerial photograph* hawn annessi.

Illi matul dawn l-aħħar xahrejn l-intimat daħal ġol-proprjeta' tal-esponenti u neħħa l-ħajt tas-sejjiegħ li jifred il-proprjeta' tal-esponenti minn ma' Valletta Road u sostitwih b'ieħor mhux tal-istess daqs mingħajr il-kunsens tal-esponenti u minkejja li kien hemm mandat ta' inibizzjoni kontra l-istess intimat.

Illi dan sar abbużivament u llegalment u mingħajr il-kunses tal-esponenti u b'hekk l-Awtorita' intimata kkommettiet spoll vjolenti.

Għaldaqstant l-esponenti titlob li din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjara li l-Awtorita' intimata kkommettiet spoll fuq proprjeta' fil-pussess tar-rikorrenti; u konsegwentement;

2. Tordna lill-Awtorita' intimata sabiex tirriprestina l-proprjeta' tal-esponenti fl-istat li kienet anterjorment għall-istess spoll kompriż ir-repristinazzjoni tal-*boundary wall* tal-esponenti li jiġi faċċata ma' Valletta Road, Żurrieq tal-istess kwalita', daqs u għoli li kien qabel, fi żmien qasir u perentorju li jiġi hekk prefiss; u fin-nuqqas;

3. Tawtorizża lill-esponenti tagħmel dawk ix-xogħlijiet bi spejjeż tal-intimati taħt dawk il-provvedimenti li din il-Qorti jogħġobha timponi.

Bl-ispejjeż kontra l-Awtorita' intimata u b'riżerva għal kull azzjoni ulterjuri spettanti lill-esponenti, liema intimati huma minn issa nġunti għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-Awtorita' tat-Trasport f'Malta, ppreżentata fis-27 ta' Mejju 2010, li permezz tagħha eċċepiet:

Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess attriċi u dana għas-segwenti raġunijiet:

Illi *in linea* preliminari l-azzjoni ta' spoll fil-konfront tal-Awtorita' esponenti hija abbusiva u vessatorja billi m'hiex azzjoni possessorja u għalhekk ma tista' qatt jkollha l-effett li tattakka l-ordnijiet leġittimi maħruġa mill-istess awtorita' pubblika, li l-azzjonijiet tagħha huma protetti u sanzjonati bil-liġi u għalhekk *se mai* billi l-mertu huwa għemil amministrattiv l-attriċi kellha tinkwadra l-azzjoni tagħha skond l-Artikolu 469A tal-Kap 12.

Illi sussidjarament u bla preġudizzju għall-premess t-talbiet attriċi għandhom jiġu respinti bl-ispejjeż kontra tagħha u dana billi l-elementi u rekwisiti ta' azzjoni ta' spoll ma jeżistux;

Illi sussidjarament u bla preġudizzju għall-premess, l-attriċi għandha tipprova li hija effettivament kellha l-pussess tal-art mertu tal-każ;

Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-premess l-Awtorita' intimata m'hiex persuna fiżika kwindi ma tista' qatt tikkometti spoll kif allegat mill-attriċi;

Illi subordinatament u bla preġudizzju għall-premess, l-allegat azzjoni ta' spoll ma saretx mill-esponenti u *di piu'* mingħajr l-awtoriżżazzjoni jew ordni tal-istess esponenti;

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-awtorita' konvenuta u l-lista tax-xhieda.

Semgħet il-provi;

Rat l-atti proċesswali u l-verbal tas-seduta tal-21 ta' Ottubru 2011 fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza wara li l-Qorti ddikjarat magħluqa l-provi tal-awtorita' konvenuta.

Ikkunsidrat.

Illi kif jidher ċar mir-rikors promotur din hija kawża ta' spoll. L-attriċi qed issostni li l-awtorita' konvenuta daħlet fi

proprjeta' tagħha li għaliha għamlu riferenza fl-istess rikors, u li bidlet ħajt tas-sejjiegħ b'ħajt ieħor f'post differenti minn qabel. Kif hu magħruf huma tlieta l-elementi rikjesti biex azzjoni ta' spoll tirnexxi, u ċjoe':

1. il-pussess – ***possedisse****;*

2. l-azzjoni spoljattiva li tkun saret bil-moħbi jew kontra l-volonta' tal-attur – ***spoliatum fuisse****;* u

3. li l-azzjoni issir fi żmien xahrejn minn meta jkun seħħ l-ispoll – ***infra bimestre deduxisse***.

Illi l-awtorita' konvenuta qed jikkontestaw li l-attriċi kellha l-pussess in kwistjoni; tgħid ukoll qabel xejn li dak li għamlet għamlitu permezz ta' ordni leġittima maħruġa minnha stess u *se mai* l-attriċi kellha tipproċedi *ai termini* tal-artikolu 469A tal-Kapitlu 12, u ċjoe' tattakka l-għemil amministrattiv. Dwar din l-eċċezzjoni l-Qorti mill-ewwel tiddikjara li ma taqbilx; ma hemm xejn fil-liġi li ma jħallix lil xi ħadd jipproċedi bl-azzjoni ta' spoll jekk iħoss li għandu jagħmel dan anke fil-konfront ta' awtorita' pubblika. Minħabba li l-awtorita' naqset li tressaq provi, ma nġabet lanqas ebda prova li hija aġixxiet skond xi ordni leġittima tagħha stess.

Illi fil-fehma tal-Qorti għalhekk il-kwistjoni prinċipali f'din il-kawża hija jekk l-attriċi kellhiex il-pussess rikjest mill-liġi. Fil-kawża deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Mejju 1956 fl-ismijiet **"Vincenzina Cassar et vs Annetto Xuereb Montebello"** l-istess Qorti qalet illi:

"Il-ġurisprudenza tat-Tribunali tagħna dejjem kienet kostanti fl-interpretazzjoni ta' dawn il-liġijiet fis-sens li l-azzjoni ta' spoll hija 'di ordine pubblico', unikament u esklussivament intiża biex timpedixxi li wieħed jagħmel ġustizzja b'idejh mingħajr l-intervent tat-tribunal ċivili u tipprevjeni l-konsegwenzi deplorevoli ta' aġir simili. Għalhekk il-liġi tivvjeta' l-allegazzjoni ta' kwalsiasi eċċezzjoni li ma tkunx dilatorja kontra r-reintegrazzjoni u tiċċirkoskrivi l-eżami tal-Qorti għall-fatt biss tal-pussess u tal-ispoll denunzjat. Ir-reintegrazzjoni għandha dejjem tiġi

ordnata mill-Qorti, kwantunkwe l-pussess jista' jkun vizjat u min jikkometti l-ispoll ikun il-veru proprjetarju tal-ħaġa li minnha l-possessur tagħha jkun ġie spolljat."

Illi f'din is-sentenza l-Qorti ċċitat sentenza riportata fil-**Volum XXXIII-ii-83** illi rriteniet *'che la reintegrazione dovra' essere dalla Corte ordinate, comunque viziato possa essere il possesso dell' attore, comunque il citato possa essere il vero propietario della cosa di cui l' attore avesse sofferto lo spoglio; sicche' l' indagine intormo alla legittimita' del possesso, da farsi in altra sede, tornerebbe oziosa in questo giudizio.'*

Illi fis-sentenza **"Delia vs Schembri"** (Prim' Awla – 4 ta' Frar 1958) ġie ritenut illi:

"L-azzjoni ta' spoll siservi biex tipproteġi l-pussess, ikun x'ikun ... li jiġi vjolentement jew okkultament meħuda mingħand il-possessur jew detentur u ġie deċiż kemm-il darba li tapplika wkoll għat-tutela tal-kważi pussess tad-drittijiet legali u hija inerenti għall-fatt ta' min b'awtorita privata … jagħmel għad-dannu ta' terza persuna att li għalkemm jista' jkollu dritt għalih ma jistgħax jeżerċitah mingħajr intervent tal-Qorti."

Illi fi kliem **Pacifici Mazzoni** spoll vjolent huwa *"qualunque atto arbitrario che per forza privata si compia contro la volontarieta' dello spogliato"*. (Vol III Sez. 52).

Illi kif ukoll intqal fil-kawża **"Margherita Fenech vs Pawla Zammit"** deċiża fit-12 ta' April 1958;

"L-actio spolii hija radikata pjuttost fuq l-esiġenzi ta' utilita' soċjali milli fuq il-prinċipju assolut ta' ġustizzja hija eminentement intiża l-protezzjoni ta' kwalunkwe pussess u jiġi impedut liċ-ċittadin privat li jieħu l-liġi f'idejh; b'mod li l-fini tagħha huwa dak li jiġi restawrat l-istat tal-pussess li jkun ġie skonvolt jew turbat."

Illi wieħed ukoll isib dikjarat illi:

"Kif kellha okkażjoni tesprimi ruħha l-Onorabbli Qorti tal-Appell, l-indaġini li trid issir hija waħda limitatissima, rigoruża u skarna u ma tinsab f'ebda leġislazzjoni oħra u kompliet tgħid illi għalhekk indaġinijiet ibbażati fuq x'jgħidu u ma jgħidux ġuristi u awturi Franċiżi u Taljani huma għal kollox irrilevanti u inapplikabbli fil-kuntest tal-ordinament ġuridiku taghna" – Appell Ċivili – **"Cardona vs Tabone"** – deċiża fid-9 ta' Marzu 1992.

Illi f'din il-kawża l-awtorita' konvenuta mhumiex jiċħdu li għamlu x-xogħlijiet illi minnhom qed jillmentaw l-attriċi u l-unika prova dwar il-pussess resqitha l-attriċi *tramite* żewġha Frank Calleja li xehed fis-17 ta' Ġunju 2011 u kkonferma sija l-pussess tal-ambjenti u sija l-ispoll kommess mill-awtorita' konvenuta u l-Qorti m'għandhiex għalfejn tiddubita mill-veraċita' tad-depożizzjoni tiegħu. Għaldaqstant it-talbiet attriċi jistħoqqilhom jiġu milqugħa.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi tiċħad l-eċċezzjonijiet tal-awtorita' konvenuta u tilqa' t-talbiet kollha tal-attriċi. Għall-fini tat-tieni talba tipprefiġġi terminu ta' xahar. Il-Qorti tinnomina lil A.I.C. Mario Cassar li għandu f'kull każ jissorvelja x-xogħol.

L-ispejjeż tal-kawża jitħallsu mill-Awtorita' konvenuta.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------